

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Ennakointituloksia

**Majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalveluiden
ennakointiryhmä**

Osaamisen ennakointifoorumin kausi 2017 - 2020

21.4.2020

Osaamisrakenne 2035 –raportti (2019)

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/osaamisrakenne-2035>

Tulevaisuuden osaamistarpeiden tarkastelussa hyödynnetty kolmitasoista kvalifikaatioluokitusta

- **Geneerisillä osaamisilla** viitataan oppimisen ja osaamisen perustana oleviin kognitiivisiin taitoihin, metataitoihin sekä ominaisuuksiin, joita tarvitaan työssä, harrastuksissa ja arjessa .
- **Yleiset työelämäosaamiset** ovat luonteeltaan toimialarajat ylittäviä ja työelämässä tarvittavia osaamisia, jotka voivat olla luonteeltaan sekä kovia että pehmeitä tietoja ja taitoja.
- Lisäksi näiden rinnalla tarkastellaan **kansalaisen digitaitoja**, joita voidaan kuvata myös koko väestön perusdigitaidoiksi. Taustalla eurooppalainen digitaalisen osaamisen viitekehys ([EU \(2019\) Digital Competence Framework 2.0](#)).

Geneeriset osaamiset majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalveluissa, aikajänne vuoteen 2035

- Merkitystään kasvattavat eniten itseohjautuvuus, kestävän kehityksen periaatteiden tuntemus, luovuus, ongelmanratkaisutaidot ja joustavuus.
- Itseohjautuvuutta tarvitaan varsinkin matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminnassa.
- Tunneälykkyyks kasvattaa merkitystään suhteessa muihin aloihin selvästi eniten.
- Fyysisen vahvuuden merkityksen arvioidaan vähenevän ennakoitiryhmän toimialoilla eniten, mutta sen merkitys pysyy korkeana varsinkin raskaassa keittiötyössä. Jatkossa tarvitaankin keittiötyötä helpottavia ratkaisuja keittiötyön raskaisiin töihin ja uudenlaisia ergonomisia ratkaisuja.
- Erityisesti ravitsemistoiminnan näkökulmasta korostetaan sorminäppäryyden ja kädentaitojen merkitystä myös tulevaisuudessa. Myös digitaaliset laitteet vaativat sorminäppäryyttä.

Yleiset työelämätaidot majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalveluissa, aikajänne vuoteen 2035

- Merkitystään kasvattavat eniten digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisaaminen, digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot, robotiikkateknologian käyttötaidot, moniammatillinen osaaminen ja automaatioiden hallintaosaaminen.
- Digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisaamista tarvitaan yhä enemmän varsinkin matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminnassa.
- Robottiteknologian käyttötaitoja tarvitaan myös lisää majoitusalaalla, koska tekoäly laajenee kaikkien tuotteiden ja palveluiden tuottamisessa.
- Moniammatillista osaamista tarvitaan yhä enemmän erityisesti ravitsemistoiminnassa, jossa haasteena on työnkierto. Alalla tarvitaan taitoja muun muassa siistimiseen, ruoan valmistukseen, valvontaan ja asiakaspalveluun.
 - Haasteena on kuitenkin samaan aikaan määrittää, mitkä ovat realistiset ja osin myös lakisäateiset tehtäväkokonaisuuksien rajat.

Kansalaisen perusdigitaidot majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalveluissa, aikajänne vuoteen 2035

- Merkitystään kasvattavat eniten digitaalisen sisällön uudelleenjalostamis- ja integrointitaidot, tiedon arviointitaidot, tiedon digitaaliset jakamistaidot, digitaalisen identiteetin hallintataidot ja tiedon hallintataidot.
- Digitaalisen sisällön uudelleenjalostamis- ja integrointitaidot korostuvat eniten majoitusalan eri työtehtävissä, joissa pitää osata soveltaa ja myydä.
- Tärkeää on myös kyky jalostaa digitaalista sisältöä muotoon, josta voidaan luoda uutta sisältöä tai tietoa.
- Tiedon arviointitaidot korostuvat erityisesti ravitsemistoiminnan toimialalla (mm. ravintoarvotiedot, pakkausselosteet jne.)
- Henkilöbrändäyksestä (digitaalinen jakamistaito) on tulossa keskeinen osaamisalue, mutta sen merkitystä ei ole vielä ymmärretty täysin.

Osaamiskortit

Majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalvelut

Mitä ovat osaamiskortit?

- Osaamiskortit sisältävät Osaamisen ennakoitifoorumin (OEF) ennakoitiryhmien kokoamia ja arvioimia tulevaisuuden osaamisia.
- Arviot osaamisista on tuotettu kyselyllä ja asiantuntijatyöpajoissa.
- Osaamiset on koottu toimialaryhmittäin. Toimialaryhmiä on 33 mutta kaikista ryhmistä ei saatu arvioita osaamisista.
- Korttien osaamiset ovat luonteeltaan yleisiä osaamisia, työelämässä vaadittavia taitoja sekä digiosaamisia.
- Korteilla esitetään toimialaryhmien kasvavat ja tärkeimmät osaamiset vuonna 2035.
- Tarkempia alakohtaisia osaamisia on löydettävissä Oef:n ammattiala-aineistoista

Osaamisen ennakoitifoorumi

- OKM:n asettama yhteistyöelin toimikaudelle 1.1.2017-31.12.2020
- Yhdeksän ennakoitiryhmää, jotka kattavat kaikki Tilastokeskuksen luokituksen toimialat (TOL 2008)
- Kaikissa ennakoitiryhmissä 16 jäsentä ja 16 varajäsentä
- Ennakoitiryhmät tuottavat tietoa tulevaisuuden työelämän osaamis- ja koulutustarpeista

Majoitus 2035

Kasvavat osaamistarpeet

Yleinen osaaminen ja työelämätaidot

- digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisa osaaminen
- verkosto-, kumppanuus- ja sidosryhmäosaaminen
- myyntiosaaminen
- asiakaspalvelutaidot
- kestävä kehityksen periaatteiden tuntemus
- digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot
- yhteistyötaidot
- vuorovaikutus-, viestintä- ja kommunikointitaidot
- ongelmanratkaisutaidot
- monikulttuurisuustaidot

Perusdigitaidot

- digitaalisen sisällön ja uudelleenjalostamis- ja integrointitaito
- digitaaliset kommunikointitaidot
- digitaalisen identiteetin hallintataidot
- tiedon hallintataidot
- tiedon digitaaliset jakamistaidot
- tiedon arviointitaidot
- nettietiketti
- digitaalinen aktiivinen kansalaisuus
- henkilökohtaisen tiedon ja -yksityisyyden suojeleusaaminen
- digitaalisen sisällön kehittämiskyky

Tärkeimmät osaamistarpeet

- Artesaani- ja elämysosaaminen
- Asiakaspalvelutaidot
- Digitaalisen sisällön uudelleenjalostamis- ja integrointitaidot
- Digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot
- Digitaalisten työkalujen soveltamiskyky
- Innovaatio-osaaminen
- Kriittiset ajattelutaidot
- Monikulttuurisuustaidot
- Muutososaaminen
- Myyntiosaaminen
- Tiedon arviointitaidot
- Tiedon suullinen ja kirjallinen ilmaisutaito
- Työkykyisyydestaidot, oman elämän hallinta
- Vuorovaikutus-, viestintä- ja kommunikointitaidot

Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta 2035

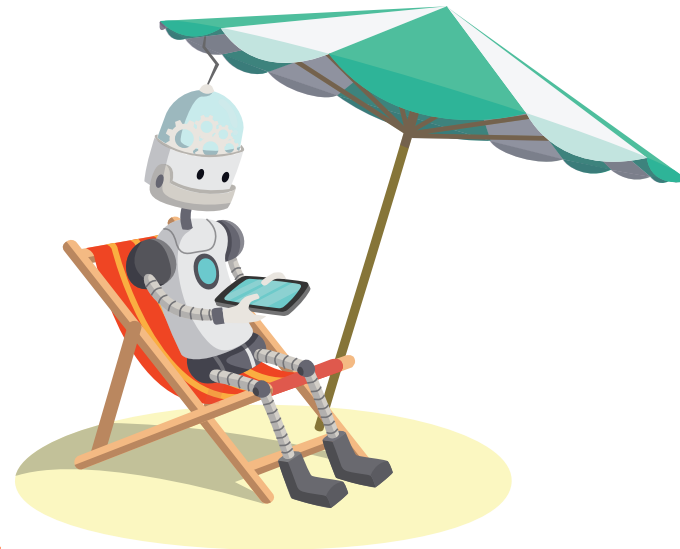
Kasvavat osaamistarpeet

Yleinen osaaminen ja työelämätaidot

- oppimiskyky
- joustavuus
- itseohjautuvuus
- digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisaosaaminen
- digitaalisten alustojen hyödyntämisaosaaminen
- robotiikkateknologian käyttötaidot
- digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot
- automaatioiden hallintaosaaminen
- innovaatio-osaaminen
- etä- ja virtuaalipalveluiden hallinta
- luovuus
- kokonaisuuksien hallinta
- kestävän kehityksen periaatteiden tuntemus
- innostamis- ja motivointikyky

Perusdigitaidot

- digitaalisen teknologian luova käyttötaito
- digitaalisen sisällön kehittämiskyky
- tiedon digitaaliset jakamistaidot
- digitaalisten työkalujen soveltamiskyky
- digitaalisen sisällön uudelleenjalostamis- ja integrointitaidot
- digitaalisen identiteetin hallintataidot
- digitaaliset yhteistyötaidot
- tiedon arviointitaidot
- digitaalisten osaamispuutteiden tunnistamiskyky
- tiedon hallintataidot
- digitaalisten teknologioiden ja niiden käytön ympäristövaikutusten tiedostaminen

! Opetushallitus, oph.fi/oefoorumi

Tärkeimmät osaamistarpeet

- Digitaalisen teknologian luova käyttötaito
- Tiedon arviointitaidot
- Digitaalisten alustojen hyödyntämisaosaaminen
- Digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisaosaaminen
- Itseohjautuvuus
- Asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisaosaaminen
- Innovaatio-osaaminen
- Joustavuus
- Kestävän kehityksen periaatteiden tuntemus
- Luovuus
- Robotiikkateknologian käyttötaidot
- Verkosto-, kumppanuus- ja sidosryhmäosaaminen
- Liiketoimintaosaaminen
- Oppimiskyky
- Henkilökohtaisen osaamisen kehittäminen ja johtaminen

Ravitsemistoiminta 2035

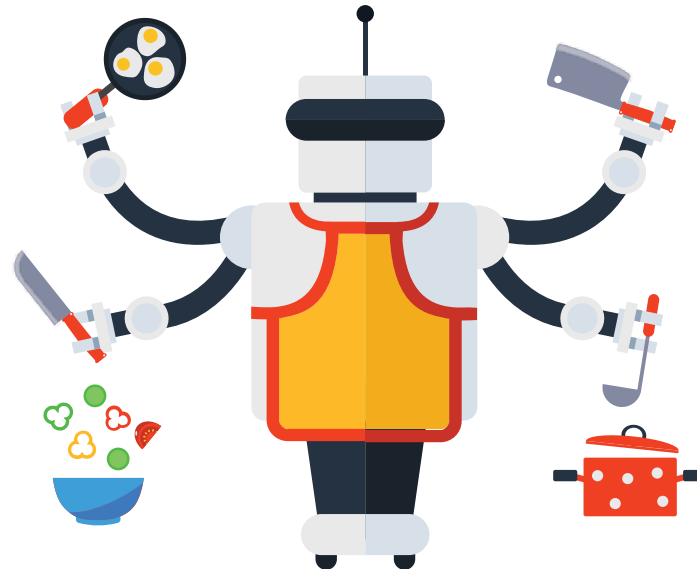
Kasvatavat osaamistarpeet

Yleinen osaaminen ja työelämätaidot

- digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot
- asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisosaaminen
- moniammatillinen osaaminen
- itseohjautuvuus
- asiakaspalvelutaidot
- ajanhallintataidot
- stressinsietokyky
- paineen sietokyky
- ongelmanratkaisutaidot
- luovuus
- liiketoimintaosaaminen
- digitaalisten ratkaisujen hyödyntämisosaaminen
- digitaalisten alustojen hyödyntämisosaaminen

Perusdigitaidot

- tiedon arviointitaidot
- henkilökohtaisen tiedon ja -yksityisyyden suojeleosaaminen
- digitaalisen sisällön uudelleenjalostamis- ja integrointitaidot
- digitaalisten työkalujen soveltamiskyky
- digitaaliset yhteistyötaidot
- tiedon hallintataidot
- digitaaliset kommunikointitaidot
- digitaalisen identiteetin hallintataidot
- tiedon digitaaliset jakamistaidot
- digitaalisen sisällön kehittämiskyky

Tärkeimmät osaamistarpeet

- Asiakaslähtöinen palvelujen kehittämisosaaminen
- Digitaalisten toimintojen hallinta- ja ohjaustaidot
- Moniammatillinen osaaminen
- Tiedon hallintataidot
- Ajanhallintataidot
- Paineen sietokyky
- Tiedon arviointitaidot
- Digitaalisten työkalujen soveltamiskyky
- Neuvonta-, opastus- ja ohjaustaidot
- Itseohjautuvuus
- Asiakaspalvelutaidot
- Digitaaliset kommunikointitaidot
- Ongelmanratkaisutaidot
- Kustannushallinta
- Kokonaisuuksien hallinta
- Oppimiskyky

Koulutustarvekortit

Majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalvelut

Mitä ovat koulutustarvekortit?

- Koulutustarvekortit sisältävät toimialoittain tiedot vuoden 2016 työvoiman määrästä, 2017-2035 avautuvista työpaikoista ja työpaikoissa tarvittavan osaamisen tasosta koulutusasteittain.
- Poistumatiedon vuoden 2016 työvoimasta. Poistumatiedolla tarkoitetaan eläkkeelle siirtymisestä ja kuolemasta johtuvaa pysyvää siirtymistä työvoiman ulkopuolelle.
- Arvio tulevaisuuden työvoiman määrästä perustuu Osaamisen ennakointifoorumin arvioon. Arviot tehtiin ennakoinnin kahdessa skenaariossa tuotettujen näkemysten ja VTT:n toimialaennusteiden pohjalta.
- Uuden työvoiman tarve ja uuden työvoiman koulutustarve perustuvat Osaamisen ennakointifoorumin arvioihin ja määrällisen ennakoinnin tuloksiin.
- Arviot on tuotettu kyselyllä ja asiantuntijatyöpajoissa.
- Ennakoinnin määrällisiä tuloksia julkaistaan keväällä 2020.

Osaamisen ennakointifoorumi

- OKM:n asettama yhteistyöelin toimikaudelle 1.1.2017-31.12.2020
- Yhdeksän ennakointiryhmää, jotka kattavat kaikki Tilastokeskuksen luokituksen toimialat (TOL 2008)
- Kaikissa ennakointiryhmissä 16 jäsentä ja 16 varajäsentä
- Ennakointiryhmät tuottavat tietoa tulevaisuuden työelämän osaamis- ja koulutustarpeista

Huomioita koulutustarvekorttien tulkintaan (1/2)

- Korteissa kuvattu toimialaryhmän työvoiman tarve kohdistuu ajanjaksolle, joka on kortissa mainittu eli 2017 – 2035 (ei siis yksittäiselle vuodelle).
- Tulokset eivät ota kantaa siihen, miten työvoiman tarve ennakointijaksolle painottuu tai miten se sille jakautuu. Ennakointijakson aikana tarve voi vaihdella paljonkin esimerkiksi suhdanteista johtuen, kyse on pitkän aikavälin kokonaistarpeesta.
- Tuloksissa on kyse ennakoidusta toimialaryhmän **työvoiman tarpeesta** eli sitä, millaista työvoimaa alalle ennakointitulosten perusteella tarvitaan. Luvuissa ei oteta kantaa siihen, saako ala tämän tarpeen mukaista työvoimaa.

Huomioita koulutustarvekorttien tulkintaan (2/2)

- Lähivuosina työmarkkinoille tulevat henkilöt ovat jo koulutuksessa. Jos sieltä työmarkkinoille tulevien koulutus poikkeaa merkittävästi ennakoidusta tarpeesta, myöhempien vuosien koulutustarjonnassa tämä pitäisi ottaa jollain tavalla huomioon.
- Ennakoinnissa ei ole otettu huomioon toimialoita mahdollisesti lähtevien henkilöiden korvaamiseksi tarvittavaa työvoimaa tai tarkemmin toimialalta lähteneiden ja muilta toimialoilta sille tulleiden työntekijöiden erotusta (nettosiirtymä).
- Korteissa esitetty kunkin toimialaryhmän työvoiman tarve ei koske ainoastaan ”mara-aloilta” tutkinnon suorittaneita, vaan alalla tarvitaan myös muiden alojen koulutusta, kuten esim. kaupallista koulutusta.
- Toisaalta puolestaan ”mara-alan” tutkinnon suorittaneita tarvitaan myös muissa kuin seuraavissa koulutustarvekorteissa esitetyissä toimialaryhmissä.

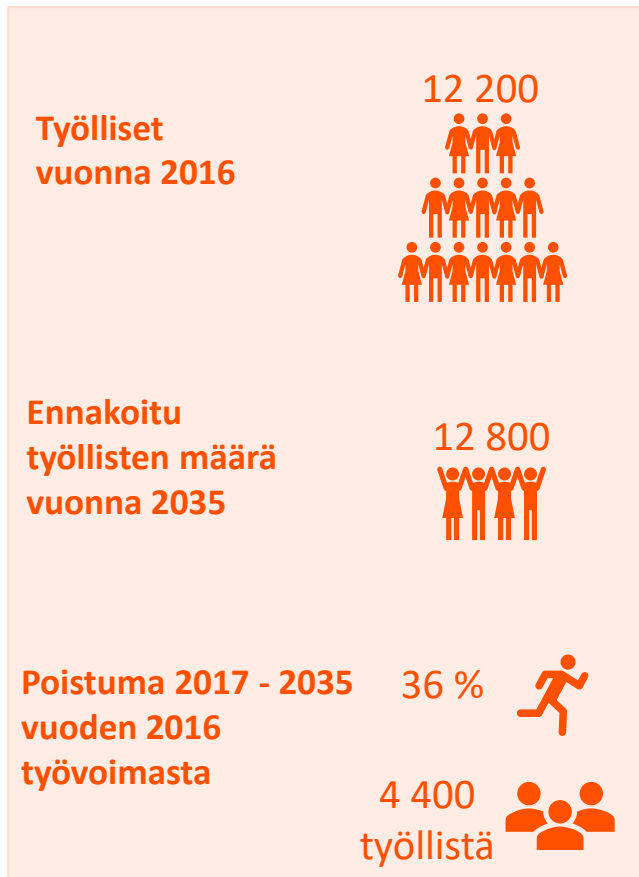

Majoitus 2035

Työvoiman tarve ja uuden työvoiman koulutustarve

Uuden työvoiman koulutustarve

Uuden työvoiman tarve = työllisten määrän muutos 2016 - 2035, johon lisätty poistuman määrä.

Koulutustarve 2017 - 2035 (%)

52 % Ammatillinen koulutus

45 % Ammattikorkeakoulu

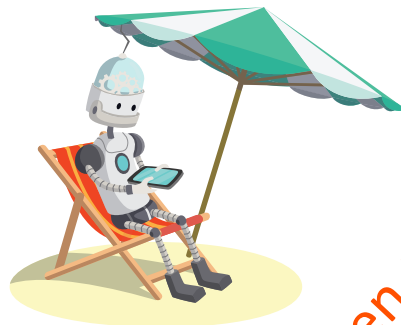
2 % Yliopisto

2 % Muu koulutus

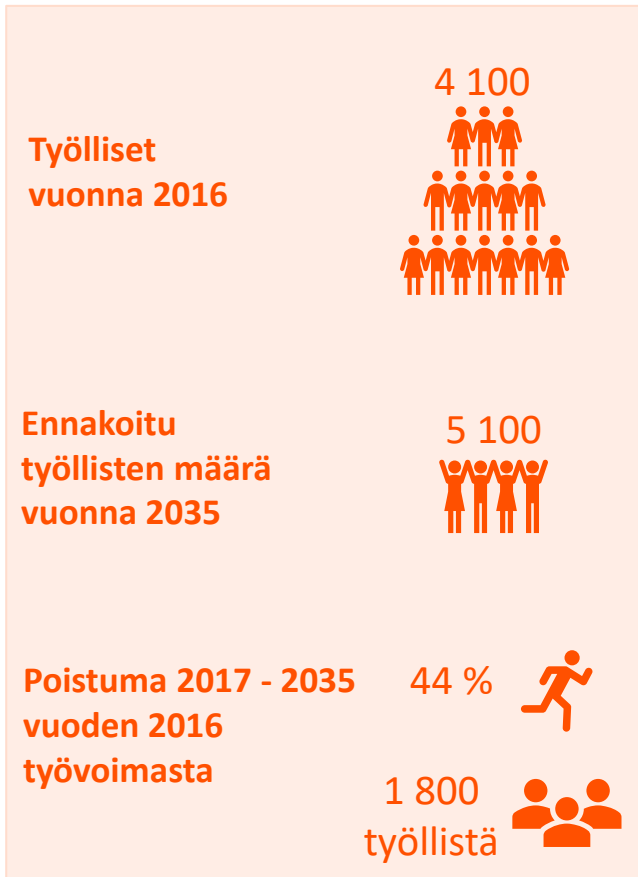

Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta 2035

Työvoiman tarve ja uuden työvoiman koulutustarve

Uuden työvoiman koulutustarve

Uuden työvoiman tarve = työllisten määrän muutos 2016 - 2035, johon lisätty poistuman määrä.

Koulutustarve 2017 - 2035 (%)

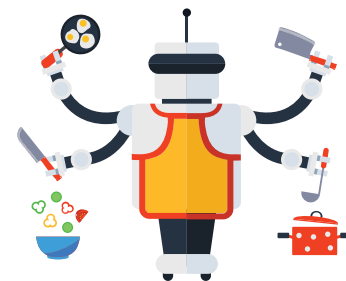

- 49 % Ammattikorkeakoulu
- 32 % Ammatillinen koulutus
- 19 % Yliopisto

Ravitsemistoiminta 2035

Työvoiman tarve ja uuden työvoiman koulutustarve

Uuden työvoiman koulutustarve

Uuden työvoiman tarve = työllisten määrän muutos 2016 - 2035, johon lisätty poistuman määrä.

Koulutustarve 2017 - 2035 (%)

71 % Ammatillinen koulutus

24 % Ammattikorkeakoulu

3 % Yliopisto

3 % Muu koulutus

Osaamisen ennakointifoorumi (Oef)

- Osaamisen ennakointifoorumi (Oef) on opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen yhteinen ennakoinnin asiantuntijaelin.
- Oef koostuu ohjausryhmästä, yhdeksästä eri osaamis- ja toimialoja edustavasta ennakointiryhmästä sekä ennakointiryhmien kokoamista asiantuntijaverkostoista.
- Majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalveluiden ennakointiryhmän vastuulle kuuluvat seuraavat toimialaryhmät:
 - majoitus
 - matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta
 - ravitsemistoiminta
- Lisää Osaamisen ennakointifoorumista <https://www.oph.fi/fi/palvelut/osaamisen-ennakointifoorumi-oef>
- Lisää ennakointituloksia <https://www.oph.fi/fi/palvelut/ennakointituloksia>